

N:o 117.

Ank. till Riksd. kansli den 23 april 1909, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af hemmanet Grönetomt n:r 1 i Skaraborgs län.

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling remitterad proposition (n:r 169) af den 2 april 1909 har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, dels att hemmanet $\frac{1}{16}$ mantal Grönetomt n:r 1 i Låstads socken af Skaraborgs län må med tillträdesrätt den 14 mars 1911 försäljas till arrendatorn Gustaf Wilhelm Johansson mot en köpeskillning af 2,480 kronor — att erläggas under loppet af 10 år med en tiondel årligen — och i öfrigt på de i 6:te punkten af kungl. skrifvelsen till domänstyrelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner stadgade villkor, dels ock att de genom ifrågavarande försäljning inflytande medel må på samma sätt som köpeskillningarna för försålda mindre kronoegendomar användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.

Till berörda statsrådsprotokoll har departementschefen i ärendet anfört följande:

»Vid den 3 september 1908 å förra hofsmedsbostället 1 mantal Låstad n:r 7 Jägaregården och därmed förenade hemmanet $\frac{1}{16}$ mantal

Grönetomt n:r 1 i Låstads socken af Skaraborgs län hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1911 af nämnda egendom, som lämnar mer än 600 kronor i årligt arrende, hafva uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning af viss del utaf den utarrenderade egendomen.

Med anledning häraf har domänstyrelsen i underdånig skrifvelse den 19 nästlidna mars underställt det väckta förslaget Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och därvid öfverlämnat instrument öfver berörda uppskattningsförrättning samt öfriga till detsamma hörande handlingar, däribland två kartor, den ena upprättad år 1869 af Herman Rosén öfver Jägaregården och den andra upprättad år 1842 af P. G. Friberger och Carl Hellman öfver Grönetomt.

Af de inkomna handlingarna inhämtas hufvudsakligen följande.

Ifrågavarande egendom, hvars hufvudgård är belägen 2,2 mil från Mariestad och 0,3 mil från blifvande station å Skara—Timmersdala järnväg, innehåller en sammanlagd areal af 98 hektar 84,02 ar.

Häraf belöper på hemmanet Grönetomt, som är beläget 0,3 mil från gården, 11 hektar 93,96 ar, af hvilka 2,31 ar utgöras af tomt, 7 hektar 28,24 ar af åker, 1 hektar 31 ar af äng, 3 hektar 10,55 ar af betesmark och 21,86 ar af impedimenter.

Samma hemman är bebyggdt med arrendatorn af egendomen Gustaf Wilhelm Johansson tillhörig stuga jämte ladugård samt brukas för sig.

Uppskattningsmännen hafva föreslagit, att hemmanet Grönetomt, som med afseende å dess belägenhet i förhållande till gården ej med fördel kunde därunder brukas samt af uppskattningsmännen åsatts ett saluvärde af 2,480 kronor, däraf 280 kronor för växande skog, skulle hembjudas bemälda Johansson till inköp för nämnda pris, 2,480 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som förordat den sålunda föreslagna försäljningen, har låtit meddela Johansson sådant föreläggande, som omförmåles i 6:te punkten af nådiga skrifvelsen till domänstyrelsen den 25 september 1896, angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner, och har Johansson inom förelagd tid inkommit med skriftligt, af behörig borgen åtföljdt förklarande, att han önskar inköpa den honom hembjudna fastigheten för det åsatta saluvärdet motsvarande köpeskillning att erläggas under loppet af 10 år med en tiondel årligen.

Domänstyrelsen har med biträdande af uppskattningsmännens förslag anført, att styrelsen ej hade sig bekant någon omständighet, som påkallade bibehållande i kronans ägo af hemmanet Grönetomt. Den nu

föreslagna försäljningen däraf vore visserligen stridande mot bestämmelserna i nådiga brevet den 29 maj 1874, enligt hvilka fastighet af ifrågavarande slag skulle till försäljning utbjudas å offentlig auktion, men ansåge styrelsen ett frångående af nämnda bestämmelser kunna i förevarande fall medgifvas, då hemmanet, som endast vore bebyggdt med enskild person tillhöriga hus, ej vore större till areal eller af högre värde än sådana med enskilda personer tillhöriga hus försedda lägenheter, som hittills föryttrats i enlighet med föreskrifterna i nådiga skrifvelsen den 25 september 1896, samt försäljningen, om den komme till stånd, stode i öfverensstämmelse med syftet med samma nådiga skrifvelse.»

På grund af hvad i detta ärende förekommit och då den omständigheten, att det område, som föreslagits skola frånskiljas egendomen, utgjordes af i mantal satt jord, icke syntes böra i och för sig utgöra hinder för att området upplätes enligt bestämmelserna i kungl. brevet den 25 september 1896, hemställde departementschefen om aflåtande af förevarande proposition.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts framställning, får alltså hemställa,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 23 april 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.